

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Rendészettudományi Doktori Iskola

Kovács Szitkay Eszter

TÉZISFÜZET

RENDÉSZETI LEGITIMÁCIÓ, SÉRÜLÉKENY CSOPORTOK, ALACSONYKÜSZÖBŰSÉG:

AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI DILEMMÁI

című doktori (PhD) értekezéséhez

Témavezető: Prof. Dr. Kerezsi Klára, az MTA doktora

Társtémavezető: Prof. Dr. Pap András László, az MTA doktora

Budapest, 2026 augusztus.

Tartalomjegyzék

1. A tudományos probléma megfogalmazása	3
2. A kutatási kérdés és a hipotézisek, a kutatási célok	5
3. A kutatási módszerek és az elvégzett vizsgálat bemutatása.....	7
4. Az összegzett következtetések és az új tudományos eredmények	14
5. Az ajánlások: további kutatási irányok és ajánlások a gyakorlat számára	15
6. A doktori értekezés benyújtójának a témakörből készült publikációs jegyzéke	17
7. A doktori értekezés benyújtója szakmai-tudományos életrajza.....	20

1. A tudományos probléma megfogalmazása

Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés (AtJ) korlátozottsága a legtöbb jogrendszer régóta ismert és súlyos fogyatékosága. A Task Force on Justice becslése szerint közel 5,1 milliárd ember jogi szükséglete marad kielégítetlenül, ami egyfelől súlyos jogállamisági aggályokat vet fel, másfelől – immár az egyén szintjén – nemegyszer súlyos, messzeható, olykor visszafordíthatatlan, jogi és jogon kívüli természetű károkkal jár együtt. E feszültséget, amely a fennálló helyzet és a jogegyenlőség eszménye között húzódik, a jóléti állam gondolköre ragadta meg, a maga történeti és gazdasági közegére reflektálva: a jogegyenlőség pusztá deklarációja ugyanis önmagában még nem teremti meg a tényleges hozzáférés lehetőségét. Ezzel mindössze megnyitottuk az igazságszolgáltatás kapuját – ám átlépni rajta már nem mindenki képes, a jogegyenlőség nem vonta maga után az esélyegyenlőséget is. A jóléti államról való gondolkodás óhatatlanul ráirányította a figyelmet arra, ami az állam számára mindaddig vakfoltként rejtve maradt: a szociális háttérből és a marginalizált élethelyzetből fakadó érdemi ellehetetlenülésre a hozzáférés terén, s ezzel együtt annak belátására is, hogy az érintettek számára jobbra kiüresedett jogokról beszélhetünk csupán. Ezek az esetek mintegy schrödingeri állapotként írhatók le: a jogosultság egyszerre adott és mégsem érvényesíthető, s hogy a kettő közül melyik valósul meg, csak az adott élethelyzetben – mintegy a „megfigyelés” pillanatában – dől el. Jóllehet elméleti-jogi síkon mindenki számára nyitva áll a jogérvényesítéshez vezető út, hogy ki képes azon valóban végighaladni, mindig a konkrét helyzet függvénye. E felismerésre adott válaszként fogalmazódott meg az access to justice (AtJ), vagyis az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés koncepciója. E koncepció egyfelől az egyén oldalán jelentkező képességeként ragadható meg: azon képességeként, amelynek révén a felek eligazodnak jogvitáikban egy olyan világban, ahol az eljárások összetettek, hosszadalmasak, költségesek és nemegyszer különös szaktudást és készségeket igényelnek; másfelől pedig – szervezeti oldalról – azt a normatív elvárást az igazságszolgáltatás intézményével szemben, hogy az mindenki számára egyenlő mértékben legyen elérhető, mégpedig úgy, hogy ne csupán egyéni, hanem társadalmi szinten is igazságos kimenetelt eredményezzen.

Mindezek alapján akár a büntetőügyek vizsgálata felé is továbbléphetnénk – ám e ponton komoly akadályokba ütköznénk. A fenti megállapítások ugyanis elsősorban polgári, majd – a terület fejlődésével – közigazgatási ügyekre vonatkoznak, a büntetőjogi vetületet a

szakirodalom jobbra hallgatással kerüli meg, leszámítva azt a halk diskurzust, amely felveti, hogy a Cappelletti és Garth nevéhez fűződő fogalomba mégis beleértendő volna.

A szakirodalom és a köznyelv egyaránt könnyűszerrel él az AtJ kifejezéssel, anélkül azonban, hogy annak mélyebb összefüggéseit, lényegét adó elemeit érdemben rögzítené. Az AtJ-nak számos aspektusa létezik (pl. az igazságosság mely formáiról beszélünk), illetve szintén számos területet érint: választott bírósági eljárás, közigazgatási eljárás, szabálysértési eljárás, antidiszkriminációs eljárás/ per, stb. Joggal merül fel a kérdés: mit jelenthet és milyen fogalmi készlettel rendelkezhet az AtJ a büntető területen? Az eredeti koncepcióról való leválasztásban mindenekelőtt a jogegyenlőség és az esélyegyenlőség viszonyának megértése igazít el, mégpedig a két eljárástípus összevetésében: míg a polgári ügyek esetében az esélyegyenlőség beemelése elengedhetetlen a valódi jogegyenlőség megteremtéséhez, addig a büntetőügyekben ugyanez a logika egyenesen a jogegyenlőség sérelmét eredményezné. Az állam büntetőhatalmi monopóliuma ugyanis azzal is jár, hogy a sértett – a polgári ügyekkel ellentétben – ügyeinek vitelében elvileg nem szorul segítségre: az eljárás megindulásával mellékszereplővé válik, aktív szerepe pedig egyetlen kitüntetett mozzanatban összpontosul, a hatósághoz fordulás aktusában. Másfelől ugyanez a kizárólagos hatalom kötelezi is az államot: a rendszernek szükségképpen kellően elérhetőnek kell lennie ahhoz, hogy bárki hozzáférhessen – függetlenül mindazon esélyegyenlőtlenségektől, amelyek kiegyenlítését az eredeti AtJ szükségesnek tartja. A hozzáférhetőség a sértett vonatkozásában éppen e ponton ragadható meg. Az eddigi kutatások számos tapasztalatot tártak fel a büntetőeljárás alanyai – sértettek, áldozatok, elkövetők – oldaláról, rögzítve mindazokat a jogi és jogon kívüli élményeket, amelyeken e szereplők keresztülmennek. E vizsgálatok fontos tanulsága azonban, hogy bármilyen plasztikusan rajzolják is meg az érintettek nemegyszer drámai útját – és adnak ezáltal hű pillanatképet a jogrendszer egyik legfontosabb intézményének működéséről –, fellépésre csak ott nyílik mód, ahol maga a cselekedet jogsértő. A jogon kívüli, mégis mélyebbre ható, transzformatív negatív tapasztalatok kezelésére ugyanis intézményesült szinten nincs kijelölt tér. Pedig éppen e jogon – azaz a tételes jogon – kívüli „sérülések” azok, amelyek kiemelt gyakorisággal és súllyal vannak jelen az eljárásban, s amelyekre rendszerint csak annyit szokás felelni: amíg nem jogellenes, nincs mit tenni ellene. A kutatás ezekre építve fogalmazza meg azt az értelmezési keretet, amely éppen arra mutat rá, hogy az államnak, a társadalomnak, a rendőrségnek és magának az állampolgárnak – legyen szó sértettéről vagy elkövetőről – egyaránt érdeke, hogy e tapasztalatok becsatornázódjanak, s e keret mentén kirajzolódjék, mi forog kockán, mi a tétje annak, ha – bármely okból – figyelmen kívül hagyjuk e tapasztalatokat és a belőlük fakadó

következményeket. Mindez a jog nyelvén nehezen megragadható, a dolgozat mégis arra vállalkozik, hogy bemutassa: e tapasztalatok elismerésében és tudatosításában olyan potenciál rejlik, amely nem pusztán „ügyféljóléti” szolgáltatást jelent, hanem társadalmi és állami érdeket is egyúttal. Az akadályok itt nem a klasszikus esélyegyenlőségi problémákból fakadnak, s nem is fakadhatnak: sokkal inkább olyan interperszonális észlelésekről és döntésekről van szó, amelyek alapvetően meghatározzák a feljelentési hajlandóságot. A szakirodalomban ez a kérdés mindeddig alig jelent meg: mintha túlságosan magától értetődő volna, hogy a bűncselekmények jelentésére a rendőrség ajtaja mindenki előtt szélesre tárva áll. Csupán a látenciát és a feljelentési hajlandóságot vizsgáló – egyébiránt ritkán készülő – kutatások irányítják időről időre a figyelmet arra a kényelmetlen tényre, hogy az állampolgárok jelentős része bizalmatlan a hatóságokkal szemben, ami a feljelentések elmaradásával is összefügg.

2. A kutatási kérdés és a hipotézisek, a kutatási célok

A kérdés itt tehát nem a jogegyenlőség és az esélyegyenlőség viszonya, hanem sokkal inkább az, hogy a formális, jogi keretek biztosítása elegendő-e a valódi hozzáféréshez – s ha nem, mely követelmények teljesülése mellett válhatna azzá. A dolgozat ekképp nem pusztán egy indikátorlista bemutatására törekszik: az AtJ – alacsonyküszöbű büntető igazságszolgáltatás – legitimáció hármasa köré font elméleti szövet nemcsak azt világítja meg, mitől lehetne a rendszer *valóban alacsonyküszöbű*, azaz ténylegesen hozzáférhető, hanem arra is magyarázattal szolgál, *miért* kell annak ilyennek lennie.

Ezek alapján a következő kutatási kérdést helyezi középpontjául a dolgozat:

Milyen követelmények határozzák meg a büntető joghoz és igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, különös tekintettel a hozzáférésre a „belépési ponton”?

A kérdés arra az alapvető, a szakirodalomban egyelőre kevésbé vizsgált elméleti problémára keresi a választ, hogy a büntető igazságszolgáltatás vonatkozásában is beszélhetünk-e olyan hozzáférési koncepcióról, amely – a polgári igazságszolgáltatásra vonatkozó AtJ koncepcióhoz hasonlóan – a pusztán jogi keretek biztosításán túlmutató, valódi, a „belépési” és eljárás alatti hozzáférési követelményekre világít rá. A kérdés az alábbi hipotéziseken keresztül nyílik meg:

H1: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés kettő fajta hozzáférést takar: az első maga a hozzáférés (belépés) az igazságszolgáltatás rendszeréhez, a második pedig azokhoz a jogokhoz való hozzáférés (azok gyakorlása), amelyek az eljárás során merülnek fel mint garanciák.

H2: A rendszerhez való hozzáférést (belépést) nem-jogi tényezők alakítják dominánsan.

H3: A polgári és a büntető igazságszolgáltatás hozzáférési követelményei alapvetően különböznek és csak részben fedik egymást: míg az előbbiek a szociális háttérből és a marginalizációból fakadó esélyegyenlőtlenségek kiegyenlítésére irányulnak, addig az utóbbiak az állampolgár és a rendőr (illetve más hatósági szereplők) közötti interakcióra vonatkozó elvárásokra épülnek.

H4: A rendőrség legitimációja az alacsonyküszöbű büntető igazságszolgáltatás alapvető elemeként konceptualizálható.

H5: A legitimáció képes azt közvetíteni kisebbségi csoportok felé, hogy a rendőr a többségi társadalom egyenrangú tagjának tekinti őket.

A dolgozat alapvető fókusza az áldozatok „belépési pontja” az igazságszolgáltatás kapuján, és így a kapuőrök, vagyis a rendőrök szerepének értelmezése az alacsonyküszöbű büntetőigazságszolgáltatáson keresztül. Azaz, nem az eljárás *alatti* garanciákra, a sértetti (és elkövetői) jogokra összpontosít – ezek több tekintetben is jól dokumentáltak már –, hanem a hozzáférés eddig kevésbé exponált, a „beléphetőségi” követelmények oldaláról megragadható dimenziójáról.

A dolgozat tehát egy alapkutatót mutat be, amely az alacsonyküszöbű büntető igazságszolgáltatás fogalmi megalkotására vállalkozik, többlépcsős másodelemzés útján. A kutatás célja olyan elméleti keret megfogalmazása, amely érdemi magyarázattal szolgál arra nézve, 1) miért nem beszélünk büntető AtJ-ról; 2) mitől válik valóban elérhetővé, s milyennek kellene lennie a büntető igazságszolgáltatásnak az emberi jogi és alapjogi megfontolásokon túl;

3) miért szükséges mindez; végül 4) milyen előnyök származnak belőle mind az állampolgárok, mind a rendőrök, s ekként végső soron a társadalom egésze számára. A kutatás egyfajta tesztelésképpen a romákra vetíti a megalkotott koncepciót mint olyan empirikus referenciaponton, amely különös élességgel rajzolja ki az alacsonykülönbözöttség hiányosságait és követelményeit. A szakirodalom is rámutat: a legitimáció különféle előzményei és leágazásai kiemelt szerephez jutnak a kisebbségek és a rendőrség kapcsolatában.

3. A kutatási módszerek és az elvégzett vizsgálat bemutatása

A dolgozat kiinduló megfigyelése az, hogy:

ad 1: maga az AtJ koncepció és annak keretén belül készült kutatások elsősorban polgári jogi, kisebb mértékben közigazgatási jogi területet érintenek, amelyek elméleti megfontolásai, megállapításai és indikátorai alkalmatlanok arra, hogy azokat a büntető területre transzplantálva vizsgálatunk kiindulópontjaként alkalmazzuk (erre ad magyarázatot az elméleti keretben bemutatott történeti és tartalmi bemutatása a koncepciónak);

ad 2: annak ellenére, hogy a büntető igazságszolgáltatás szervezetével és működésével kapcsolatban a szakirodalom és különböző jelentések részleges módon, de a főbb tapasztalatok mentén kirajzolódó akadályok – vagy pont, hogy pozitív észlelések – dokumentálásával rendelkezik, ezeket még nem helyezték olyan értelmezési keretbe, amelyben ezek (legyenek akár a jogszabályi keretek között megragadható vagy nem-jogi természetűek) követelményként való megjelenésére adna egy megalapozott választ: hogyan változik a jelentéstartalma az AtJ-nak büntető területnek és mik, milyen alapon alapozzák meg a saját követelményét? Az akadályok nagy része nem jelenik meg jogi kategóriaként, ebből következően a jog eleve nem kínálkozik természetes eszközként az orvoslásukra. E fogalmi rögzítetlenség következménye, hogy az alacsonykülönbözöttség mint normatív követelmény továbbra is alulkonceptualizált marad a büntető igazságszolgáltatás vonatkozásában.

A dolgozat tehát egy elméleti alapkutatás, mely e hiányzó elméleti koncepciónak a kereteit célozza kitapogatni. Az érvelés szerint az alacsonykülönbözöttség büntető igazságszolgáltatás követelményei tartalmilag megfeleltethetők azoknak az alapvető legitimációs elvárásoknak (Basic Legitimate Expectations), amelyeket Anthony Bottoms és Justice Tankebe rögzít: az eljárási igazságosság (és annak négy eleme: a hang, a bizalom, a semlegesség és a megbízható indíték/ motiváció), az elosztó igazságosság, a hatékonyság és a jogszerűség követelményeinek. A kutatás a továbbiakban kibontott háromlépcsős módszertan révén, a kritikai realizmus, a

társadalmi valóság rétegzettsége és a tudás kettős természetének felfogása, a hermeneutikai-értelmező momentum, az abdukció és retrodukció logikai lépései mentén kísérli meg ennek az állításnak az alátámasztását másodelemzés révén.

Az első módszertani lépés: az AtJ koncepció és a formális jogi oldal összevetése, a polgári és büntető igazságszolgáltatás követelményrendszerének szisztematikus összehasonlítása. Az első módszertani lépés két mozzanatból áll. Először is, az AtJ koncepció és annak formális jogi oldalának végig vezetésével és összevetésével mutat rá arra a konceptualizációs hiányra, amelyről a dolgozat is szól, így ez nem csak elméleti részként jelenik meg, hanem már mint módszertani mozzanat is. A vonatkozó szakirodalom rendszerező feldolgozására és a két igazságszolgáltatási rendszer szisztematikus, összehasonlító elemzésére épül. A célja kettős. Egyrészt rámutatni, hogy az alacsonyküszöbű büntető eljárás követelményei tartalmilag nem azonosak a polgári eljárás vonatkozásában megfogalmazott követelményekkel, és így nem vezethetők le egyszerűen az utóbbiakból. Másrészt megérteni, miért nem vonta be az access to justice koncepció a büntető igazságszolgáltatást a hozzáférhetőségi diskurzusba, és miért indokolt ezt a kihagyást felülvizsgálni. A szisztematikus összehasonlítás analitikus dimenziók mentén szerveződik: az eljárás funkciója, a benne résztvevő felek köre, az elérhető alternatívák megléte vagy hiánya, az állami szerep természete és a felek között fennálló hatalmi viszonyok aszimmetriája. A polgári eljárással szemben a büntető eljárás az egyedüli út egyrészt arra, hogy a sértett a bűncselekmény elkövetőjével szemben védelmet és felelősségre vonást igényelhessen, másrészt arra, hogy az állam a büntető hatalom monopóliumát egyáltalán gyakorolhassa. Ez a kettős kizárólagosság éppen az, amely a klasszikus AtJ diskurzus számára paradox módon szükségtelenné tette a hozzáférhetőség problematizálását: mivel a büntető igazságszolgáltatás az egyedüli út, és elvi szinten alacsonyküszöbűnek tételezett, a hozzáférhetőségi kérdés fogalmilag mintha nem merülhetne fel. A jelen kutatás amellet érvel, hogy ez a hallgatóságos feltevés tarthatatlan: éppen az egyedüliség teszi a hozzáférhetőség elmaradását súlyosabbá, mint a polgári igazságszolgáltatás esetében, ahol elvileg léteznek alternatív vitarendezési utak.

A második módszertani lépés: jogszabályi és áldozatpolitikai dokumentumok elemzése, kiegészítve az indikátorokkal. A második módszertani lépés a hatályos jog vonatkozó normaanyagának és az áldozatpolitikával kapcsolatos joganyagoknak, illetve stratégiai dokumentumoknak az elemzésére épül. A kvalitatív dokumentumelemzés eljárásait

alkalmazom: az anyagok rendszerező feldolgozása mellett tartalmi-fogalmi elemzést végzek, amely két, párhuzamos vonalon halad.

Az első mozzanat a jogi szabályozás érdemi lefedettségét térképezi fel: mit képes és mit nem képes a jogi keret megvalósítani az alacsonyküszöbűség biztosítása érdekében. Az elemzés célja annak megmutatása, hogy a jog mint szabályozási eszköz csak bizonyos szintig juthat el ebben a kérdésben, az alacsonyküszöbűség teljességének garantálásához szükségszerűen nyitni kell a társadalomtudományi megközelítések és értelmezési keretek felé. Ez a megállapítás a kutatás koncepcionális hozzájárulásának egyik fontos legitimáló mozzanata: rámutat arra, hogy nem a jog kiegészítéséről, hanem a jogon túlmutató, egyfajta integráló fogalmi keret szükségességéről van szó.

A második mozzanat az áldozatpolitikai dokumentumokat vizsgálja annak feltárása céljából, hogy a hazai és európai szabályozás merre tart, hol áll jelenleg, és milyen mértékben jelennek meg benne – akár implicit módon – a legitimáció elemei. Ez az elemzés egyrészt kontextust ad a kutatás többi lépcsőjéhez, másrészt előkészíti a harmadik lépcső kódolási logikáját azzal, hogy bemutatja: a Bottoms–Tankebe-féle követelmények nyomai a hatályos szabályozási diskurzusban is észlelhetők, ám rendszerezett, koherens keretbe foglalva nem jelennek meg.

A harmadik mozzanat az AtJ-szal foglalkozó indexek és indikátorok bemutatása: ennek célja, hogy tetten érjük, kirajzolódik-e valamilyen fogalmi háló, amelyből még ha közvetetten is, de kiolvasható a legitimációs szempontok megjelenése mint az AtJ-szal kapcsolatban álló megfontolás.

Mindezeket összefoglalva a következőket látjuk kirajzolódni. Az íve ezeknek a rendszer elérhetővé tételének lehetőségeivel kezdődik: hogyan hozzuk közelebb azt pl. a jogsegélyen keresztül és halad át a “képesse tétel” gondolatáig, azaz, hogy az embereknek képesnek kellene lenniük saját kontextusukban megoldaniuk jogi problémáikat. Az először a jog logikájával (nem-jogi problémára) megoldást kereső elgondolások – jogsegély, szociális jogként, állampolgári jogként megfogalmazás – jutnak el más megfontolásokig, amelyek máshová telepítik megközelítésük magját: mint program, mint az egyén képessége a jogi problémamegoldásra. Az esélyegyenlőség középpontba helyezésével más ívet is látunk, amely persze kézenfekvő: ezzel megindul a kérdés “jogtalanítása” és kinyitása a társadalomtudományok és így a (szorosan a jogérvényesítéshez kötődő) jogon túli megoldások felé, ezzel pedig a hozzáférési kérdéseket egy összetett, többretegű, multidiszciplináris

jelenséggé emelve. Azonban fontos látni: hogy mennyi is valósul meg a koncepcióból, az egyszerre a politikai szándék visszatükröződése is, mely látteleletül szolgál az aktuális társadalmi-politikai helyzetről.

A formális jogi oldalra tekinthetünk úgy, mint amelynek feladata ebben a jogi térben az alapvető minimumok meghatározása egy jogállami elveket tiszteletben tartó állam számára. Ugyan elhelyezi és körbe bástyázza ezeket a minimumokat, de ezek alapvetően egyrészt vagy magára az eljárásra és az intézményre vonatkoznak, vagy az eljárásban már résztvevő alanyokra – gyakran kifejezetten az elkövetői oldalon. Ez pontosan a Cappelletti és Garth-féle koncepció azon részére mutat rá, amely az eljárás és kimenetelének igazságosságát hivatja biztosítani – nem pedig a belépését. A tisztességes eljáráshoz való jog és részjogosítványai is csak részben érnek össze az AtJ koncepcióval.

Az egyéniesítés gondolata markánsan jelenik meg a sértetti oldalon a különleges bánásmódot igénylő sértettek jogszabályi szintű beemelésével – azonban ez továbbra már az „eljárás”, nem pedig a belépési oldalon fogalmazódik meg.

Az indikátorok vizsgálatának célja volt annak feltérképezése, hogy az AtJ(-hoz kapcsolódó) indexek és azok indikátorai milyen AtJ képet tükröznek vissza, miben látják megragadhatónak az AtJ-t. Általánosnak mondható megállapítás, hogy alapvetően az eljárási oldalt vizsgálják, elenyészve gondolva a belépés szempontjaira. Ebből kiolvasható, hogy – néhol maga az index nevében is szereplő – jogállamisági, illetve demokrácia követelmények részeként fogalmazódnak meg, így eleve, ebből fakadóan limitált, hogy mit foglal magában: a jogállami és demokrácia szempontok érvényesüléséről van szó *ezen a konkrét területen*. Ahol megjelenik mégis csak valamilyen „alulról”, tehát az állampolgárról információt nyújtó szempont (pl. HiiL), ott is alapvetően elmaradnak a belépést és annak elmaradását mérő indikátorok megfogalmazása.

A harmadik módszertani lépés: deduktív kódolósos másodelemzés. A kutatás harmadik módszertani lépcsője során a vizsgálatba bevont dokumentumok romák és rendőrök közötti interakciókat dokumentálnak vagy elemeznek. Az eljárás szakmai megnevezése deduktív kódolósos kvalitatív tartalomelemzés másodelemzés formájában.

A másodelemzés önálló módszertani eljárás, amelynek jelentős szakirodalma van a kvalitatív kutatás területén. A jelen kutatás eljárása ezen belül a kiegészítő elemzés és az újraelemzés kategóriák határán helyezkedik el: korábban más célra előállított adatokat új kutatási kérdés és

új elméleti keret szempontjából vizsgál meg, anélkül, hogy az eredeti elemzéseket cáfolni vagy felülírni kívánna.

A korpusz, amelyre a másodelemzés irányul, kettős természetű. Egyrészt tudományos közlemény, amelyek romák és rendőrök közötti interakciókat empirikusan vizsgál, másrészt civil szervezeti és intézményi riportok, amelyek hasonló tárgyban születtek dokumentációs vagy érdekérvényesítési céllal. Az anyagok közös jellemzője, hogy egyikük sem a Bottoms–Tankebe-féle legitimációs követelmények kifejezett vizsgálatára készült, és egyikük sem az alacsonyküszöbű büntető igazságszolgáltatás fogalmi keretében szerveződik. Ez a megfeleléshiány a másodelemzés legitimitásának nem akadálya, hanem éppen a feltétele: a jelen kutatás abban érdekelt, hogy a más célból, más keretben létrejött anyagokra új értelmezési keretet kínáljon.

A másodelemzés deduktív kódrendszerre épül. A négy fő kód a Bottoms és Tankebe által kidolgozott alapvető legitimációs elvárásokból származik: eljárási igazságosság (procedural justice) és annak négy eleme (hangadás [voice]), semlegesség ([neutrality]), tiszteletteljes bánásmód ([respect]) és megbízható szándék ([trustworthy motives]), elosztó igazságosság (distributive justice), hatékonyság (effectiveness) és jogszerűség (lawfulness). A kódrendszer deduktív jellege fontos módszertani jelentőséggel bír. A kódok nem a vizsgált szövegekből kerülnek elő induktív úton, hanem előzetesen, elméleti megfontolás alapján kerülnek rögzítésre. Ez két előnnyel jár. Egyrészt a kódolás reprodukálható és átlátható – a kódok forrása dokumentált, definíciójuk rögzített, alkalmazásuk független a kutató pillanatnyi értelmezési döntéseitől. Másrészt – és ez a tautológiamentesség szempontjából alapvető – a kódok forrása nem a dolgozat saját koncepciója, hanem egy attól független elméleti hagyomány; a koncepció érvényessége így nem azon múlik, hogy „megtalálja-e saját maga reflexióit” a szövegekben, hanem azon, hogy a tőle független kódok megjelenése koherens mintázatot mutat-e, és ez a mintázat a koncepció által kínált értelmezési keretben válik-e a legjobban érthetővé.

Az elemzés egyik módszertani sajátossága, hogy a kódok megjelenését nemcsak pozitív formában – vagyis a kódhoz rendelhető tartalom expresszív jelenléteként –, hanem hiány formájában is azonosítja és súlyosbító körülményként kezeli. A vizsgált korpusz természete és a kutatás előfeltevése együttesen arra utal, hogy a legitimációs követelmények a romák és a rendőrök közötti interakciókról szóló dokumentumokban elsősorban a hiányuk mintázata mentén lesznek azonosíthatók: a riportok és tanulmányok visszatérően arról szólnak, hogy bizonyos elemek elmaradnak az interakciókból, és ez az elmaradás artikulált problémaként jelenik meg. A hiány mint empirikus lelet módszertanilag legalábbis annyira súlyos, mint a

jelenlét. A hermeneutikai hagyományban – különösen Foucault tudásarcheológiai elemzéseiben – a „beszélő csendnek” sajátos episztemológiai státusa van: ami hiányzik, az hiánya által teszi jelen lévővé magát mint normatív elvárást. Ha egy interakcióról szóló dokumentum visszatérően arról szól, hogy az eljárási igazságosság elemei elmaradtak, az nem csupán negatív lelet; egyúttal azt is jelzi, hogy a megfigyelő, a dokumentáló vagy maga a résztvevő olyan normatív horizontból szemléli az interakciót, amelyben ezeknek az elemeknek meg kellett volna jelenniük. A jelen kutatás éppen ezt a normatív horizontot kívánja explicit módon megnevezni az alacsonyküszöbű büntető igazságszolgáltatás koncepciójával.

Rávetítve a Bottoms-Tankebe-féle Alapvető Legitimációs Elvárásokat a fenti szövegekre tetten érhetjük az általában diszkriminatívnak titulált magatartások „árnyalódását” és kibontakozását. Vagyis a legitimációs elvárások szűrőjét ráhelyezve ezekre az interakciókra olybá tűnik, hogy mindezek a magatartások (és itt értelemszerűen ezeknek az elvárásoknak az elmaradása vagy az azzal egyenesen ellentétes volta) felfűzhetők a legitimációs elvárások fűzérére, azaz ezek aktív alakítói az interakcióban érintettek legitimációs elvárásaira és percepciójára is.

Módszertani szempontból a hiány nem gyengébb bizonyíték a jelenlétnél, csupán másként az. Bizonyító erővel ugyanis nem maga az elmaradás bír, hiszen az önmagában pusztán negatívum, hanem az, hogy a dokumentum az elmaradást megnevezi és hiányként azonosítja. Egy elem csak akkor válik hiányzóvá, ha van olyan elvárási horizont, amelyhez képest hiányzik; a megnevezés tehát magát az elvárást teszi láthatóvá.

Ha tehát ismételten az eljárási igazságosság elemeinek elmaradását látjuk, az nem pusztán negatív lelet. Egyúttal arról is tanúskodik, hogy a megfigyelő olyan normatív horizontból szemléli az interakciót, amelyben ezeknek az elemeknek meg kellett volna jelenniük. A dokumentum ilyenkor kétszeresen informatív: beszámol a hatósági gyakorlatról, és egyszersmind megmutatja azt a mércét, amelyhez a beszámoló készítője a gyakorlatot méri.

Ahogy fenti „ígéret térkép” és az anticipáló igazságosság is rámutatott: a legitimáció pozitív jelenlétéből számos olyan következmény születhet, amely mind mikro, mezo és makro szinten is igazolható „javakkal” kecsegtet – elmaradása pedig ezek pandantját hozza el.

Mindezekre építve a dolgozat az alacsonyküszöbűség fogalmát mint facilitátor segítségül hívva fogalmazza meg a büntető jogokhoz és igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést (büntető AtJ):

A büntető jogokhoz és igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés (büntető AtJ) a büntető ügyekre vonatkozó két elvárásra (céljára) irányítja a figyelmet. Először: a rendszernek mindenki számára egyenlően hozzáférhetőnek kell lennie. Másodszor: olyan eredményekhez kell

vezetnie, amelyek egyénileg és társadalmilag is igazságosak. Ebből következik, hogy a koncepció szétválasztja a belépés (hozzáférés) mozzanatát és az eljárás folyamatát, amelyre különböző elvárások vonatkoznak. A belépés mozzanata ragadja meg a „rendszernek mindenki számára elérhetőnek kell lennie” fordulatot, amely az esélyegyenlőségi szempontok kizárása okán felcserélődik az alacsonyküszöbűség és az alapvető legitimációs követelmények korábban levezetett elemeivel: az alapvető legitimációs igények valósítják meg az alacsonyküszöbűség követelményeit. Követelményekként jelennek meg itt (a „várakozásokkal szemben” – BLE), mert egyfelől ezek biztosítják a valódi legitimációt és ezzel a való hozzáférés ígérését is, illetve mert arra is választ ad, hogy miért kellene így rögzíteni ezt a megközelítést, tehát normatív „utasítást” is ad. Ezek a követelmények pedig: az *eljárási igazságosság* (amely négy elemet foglal magában: a hang, a bizalom, a semlegesség és a megbízható indíték/ motiváció), az *elosztó igazságosság*, a *hatékonyság* és a *jogszerűség*. A „követelmény” fordulatnak jelentősége van itt ebben a kontextusban: rezonál Bottoms és Tankebe normatív legitimációs megközelítésével, ahol az ő pozíciójuk normatív (és nem empirikus), tehát *azokat a követelményeket veszik számba, amelyek mentén az állampolgár legitimnek látja a rendőrt és hatalmához „hozzájárul”, elfogadja ezt*. Ugyanez a pozíció irányadó a büntető AtJ-nél is: az alacsonyküszöbű AtJ szakasznál az állampolgárok felől megfogalmazható követelmények dominálnak: milyen követelmények mentén látja az állampolgár valóban hozzáférhetőnek a büntető igazságszolgáltatást – erre válasz a fenti négy legitimációs követelmény, amelyet – még ha csak jelzés szintjén – de a jogtudat- és látenciakutatások is indikálnak. A második az eljárásra és a kimenetelre fókuszál: ezek azok a formális jogi keretek, amelyek levezethetők nemzetközi és európai dokumentumokból és alkotmányos rendelkezésekből – ezek a minimum követelmények garantálják az eljárás jogszerűségét és nagyrészen az elkövető (terhelt) jogait az eljárás során (a büntetőhatalommal szemben). A kimenetelre vonatkozó követelmény, miszerint nem csak egyénileg, de társadalmilag is igazságosnak kell lennie azonban árnyalódik a büntető ügyek esetében. Az igazságosságon túlmenően megjelennek etikai követelmények is: mivel ebben az esetben a közösség rendjének megsértése valósul meg, ezért megjelenik a megsértett társadalmi rend helyreállításának, jóvátételnek, megbocsátásnak is az igénye. A koncepció tehát egyrészt több szakaszra bontja az eljárást és az arra megfogalmazott hozzáférési követelményeket (a belépésnél a tényleges belépéshez szükséges követelményeket; az eljárás alatt az eljárás igazságosságának biztosítására szolgáló követelményeket; a kimenetelre vonatkozóan pedig az igazságosságiakon túl az etikai szempontúak); illetve az ügy jellegére tekintettel e szakaszok nem pusztán a sértett/ áldozat hozzáférését vizsgálja, hanem szükségszerűen megjelenik az elkövető/ terhelt is.

4. Az összegzett következtetések és az új tudományos eredmények

H1: A szakirodalomban gyakran kissé homályosan, csöndben összerosott kérdés volt, hogy pontosan mire is vonatkozik az AtJ fogalom, mely csúszkálás a konceptualizációs keretekben is tetten érhető volt. A kutatás során egyértelműen definiálhatóvá vált az a két „szakasza” az AtJ koncepciónak – nevezeten a belépési és eljárási szakasz –, amelynek viszonya eddig kevésbé tisztázott volt, pusztán könnyedén AtJ-ként volt megragadva. Ennek a jelentősége abban áll, hogy ezáltal az is azonosíthatóvá váltak az egyes szakaszokra vonatkozó, különböző igények és azok természete (nem-jogi és jogi), amely végső soron érdemi érv mind a polgári, (és közigazgatási jogi, munka jogi, stb.) mind a büntető ügyekre vonatkozóan a jogi (emberi jogi, alapjogi) keretek biztosításán túli szempontok beemelése a valódi hozzáférés érdekében.

H2: A kutatás érdemben alátámasztotta azt a hipotézist, amely szerint a belépést nem-jogi tényezők alakítják dominánsan a jogtudatkutatások és a legitimációs elméletek és azok tapasztalatin keresztül, melyet a romákra vonatkozó teszt-vizsgálat is a nem-jogi természetű akadályok bemutatásával (egészen konkrétan az alapvető legitimációs feltételek hiányával).

H3: A dolgozat végigvezetett azokon az állomásokon, amelyek alátámasztják a hipotézist: a könnyelmű AtJ használat még nem jelenti azt, hogy „transzplantálva” a koncepciót megértenénk és megfelelően gondolkodnánk a büntető terület eltérő hozzáférési sajátosságait, ez egy elvi hiba. A dolgozat rámutat a két terület különböző elméleti és logikai hátterére és levezeti mindkettő AtJ koncepcióját.

H4: A szakirodalmi elemzés és a tartalomelemzés is alátámasztják a hipotézist, tehát a legitimáció az alacsonyküszöbű büntető igazságszolgáltatás eleme, tehát az alapvető legitimációs követelmények megfeleltethetők az alacsonyküszöbű büntető AtJ elemeiként – még ha nem is kizárólagosan ezek alakítják.

H5: Szintén a szakirodalmi megállapításokra és a tartalomelemzésre támaszkodva megállapítható, hogy a rendőr által „mutatott” legitimáció képes közvetíteni kisebbségi

csoportok felé, hogy a többségi társadalom egyenrangú tagjának tekinti őket. Ezt a tartalomelemzés „tesztje” a hiányban – azaz az alapvető legitimációs elvárások elmaradásában – ragadta meg.

Mindezek alapján a következő kutatási eredmények születtek:

1. A büntető igazságszolgáltatás körében eddig nem tárgyalt és alulkonceptualizált „hozzáférési” kérdés, különös tekintettel a belépési pont hozzáféréseinek önálló, érvelő tematizálása. (H1, H2, H3)
2. Konceptualizálja a büntető igazságszolgáltatás saját AtJ koncepcióját és külön részekre bontja (belépési hozzáférés, illetve az eljárási szakasz hozzáférése) ezt megfogalmazva az egyes részekre vonatkozó lényegi sajátosságokat. (H1, H2, H3, H4)
3. Ehhez kapcsolódóan megalkotja az alacsonyküszöbű büntető joghoz és igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést (a belépési hozzáférést konceptualizálva) és meghatározza annak elemeit, ezzel elméleti kapcsolatot teremt az AtJ és legitimációs elméletekkel. (H2, H3)
4. Kimutatja és levezeti, hogy a klasszikus AtJ koncepció nem transzplantálható automatikusan a büntető területre, alapozva a hozzáférési problémák különböző módon keletkező hátterére. (H2, H3)
5. A romák hozzáférési akadályait az alapvető legitimációs követelmények hiánya mentén mutatja ki, mely új megközelítési és értelmezési közeg a diszkriminációs kerethez képest, ezzel pedig új programok, működési stratégiák átgondolását is megalapozhatja. (H5)
6. A normatív horizonthoz képest kiolvasható hiány értelmes empirikus leletként bevezetése az AtJ kutatásba. (H4)
7. A legitimációs elméletek bemutatásával (és összekapcsolásával az AtJ koncepcióval) határozott érvet alkot meg a rendőrség legitimáció alapú működésére. (H4, H5)

5. Az ajánlások: további kutatási irányok és ajánlások a gyakorlat számára

A további kutatási lehetőségek tárháza kimeríthetetlen e témában: folyamatos monitorozást igényel maga a hozzáférhetőség alakulása (milyen trendek láthatóak a látencia terén, mik a magyarázó okok), így valójában már önmagában a hozzáférhetőség egy „mindig aktuális”

kutatási kérdés. A rendszeres látencia (és viktimizációs) mérések elmaradása súlyos információhiányt jelent, amelynek (egyik) tétje a reszponzív szakpolitikák elmaradása.

A dolgozathoz szorosabban kötődően: fontos lenne látni a kutatás eredményeként megszületett koncepció tesztelését empirikus kutatásokkal. Ha csak szigorúan tesztelni szeretnénk ezt, a kérdőívezés módszere kézenfekvő lenne (lehetőség szerint reprezentatív mintán), azonban a kvalitatív módszereket itt előremutatóbbnak tartom, ha a koncepció további finomításáról van szó: ugyanis egy interjú során 1) meg lehet érteni azt a helyi kontextust, amely érdemi visszacsatolást és információt adna arról, hogy a legitimációs követelmények „helyben” pontosan hogyan működnek, hol vannak a hangsúlyok, van-e olyan szempont, amelyet esetleg egy kérdőívezés nem is lenne képes feltárni. Az interjúzást elég „rugalmasnak” találom arra, hogy az eredetileg kiindulópontként használt koncepció párbeszédbe kerüljön az interjúalanyok tapasztalataival, ezzel pedig nem csak elméleti, hanem tapasztalatvezérelt, a valós megélésekkel és elvárásokkal párbeszédben álló koncepció jöhet létre, amelyet a gyakorlat is operacionalizálhatóvá képes tenni (utalva különösen Bottoms és Tankebe dialógusos és kontextus-függő megállapításaira).

Ami azonban nem csak kutatási kérdésként ragadható meg, hanem a gyakorlat számára is – amennyiben alkalmazhatónak találja a legitimáció alapú rendészet/ az alacsonyküszöbűség gondolatát a büntetőigazságszolgáltatás terén – egyfajta előkérdésként merül fel: az az önlegitimáció (self-legitimacy) kérdése, vagyis a szervezet saját maga hatalmáról és annak jogosságáról való gondolkodás, amely a szervezeti kultúra része is egyben. Ennek feltérképezése (és nem csak kutatói szemmél, hanem a szervezet aktív részvételével) kihagyhatatlan lépés akkor, ha a fentieket megkísérelnénk a gyakorlatba átültetni. Tehát a fentiek pandantja az valójában az önlegitimáció kutatása.¹ Ez mankót adhat a szervezet számára a saját magáról való gondolkodás és közös diskurzus elindításához, mederben tartásához, amelyben nem csak állampolgárok, de rendőrök is részt vesznek (ld. Police Café). Egy olyan időpillanatban, amikor mondhatni szeizmikus változásokon megy keresztül mindaz a rend, amelyet eddig ismertünk, e közös gondolkodás akár része lehet a szervezet „rendjét” is átgondoló folyamatnak.

A dolgozat különösen a belépési akadályokra fókuszált, azonban az eljárásra vonatkozó hozzáférési problémák további kutatása (az AtJ koncepció kereteiben) mindenképpen indokolt. Ennek kérdése lehet: vajon a terheltek – különösen a szegény, kiszolgáltatott,

¹ Ld. erre a példákat a gyakorlatban: Kovács Szitkay (2025b).

érdekérvényesítésre egyébként is kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek – érdemi módon részt vehetnek-e a sorsukat meghatározó jogi folyamatokban?

Fontos kiemelni ehelyütt, hogy a közép-kelet-európai térségben a legitimációs kutatások és a joghoz és igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről (AtJ) szóló kutatások egyelőre sporadikusan lelhetőek fel, nem rendelkeznek érdemi hagyománnyal (amely értelemszerűen magyarázható ezeknek a koncepcióknak az angolszász gyökereivel). Így minden kutatás egy lépéssel előrébb visz bennünket ahhoz, hogy az e térség sajátosságai is megismerhetővé váljanak a témában – akár szakpolitikai kifutásokkal.

Amint a dolgozat is bemutatta, egy legitimáció alapú rendszet nem-jogi kategóriákkal operál, amelyből az is következik, hogy ennek a kereteit adó jogszabályi rendelkezés aligha adható (fogalmi készlete nehezen operacionalizálható cselekvést is szabályozó jogszabályhelyekké). Azonban mindenképpen érdemes megfontolni az oktatásba való beemelését. Ez egyfelől elméleti tudást jelent, másfelől pedig a szervezeti kultúra alakításában is részt vesz ezáltal. Ez lehetne az első lépcsőfok, ha a bevezetésről gondolkodunk.

A rendészeti programok/ modellek lehetne a következő állomás: álláspontom szerint – mivel nagyon óvatosan kell bánnunk a „szépen csengő” megoldások egy az egyben átvételétől, ezért elsősorban azt kellene felmérni, hogy milyen, már létező gyakorlatok vannak, amelyek látens módon valójában már magukban foglalták a legitimáció- és bizalomépítés koncepcióját, azonban nem voltak így nevesítve. Ezt azért is tartom fontosnak átgondolni, mert első hallomásra például a közösségi rendszet sem tűzi zászlajára kifejezetten a legitimáció építését mint cél – azonban ha jobban megnézzük, mégis erről van szó. Végző soron pedig – és ez egy távoli cél lehet – a teljesen saját, helyi kontextusra kialakított legitimáció alapú rendszet koncepciójának kialakítása lehet. A dolgozat ugyan a hozzáférési kérdésekről szól és az ezzel való kapcsolat kimutatható is volt – azonban az is láthatóvá vált, hogy a legitimáció hatóköre egyértelműen túlnyúlik a hozzáférési kérdéseken (melyet „ki kell használnunk”). Ezek megfontolása és az önlegitimációs diskurzus együtt képesek lehetnek alakítani a rendőrség gondolkodását a kérdéssről, amelyek a megfelelő gyakorlatokban érhetnek össze és végző soron a demokratikus rendszet „szellemét” támogatná.

6. A doktori értekezés benyújtójának a témakörből készült publikációs jegyzéke

1. Pap András, Lőrincz Viktor Olivér, Kovács Szitkay Eszter: Pandémia, közpolitika, jog: diskurzív és szakpolitikai összefüggések. In: Gárdos-Orosz, Fruzsina; Lőrincz, Viktor Olivér

(szerk.) Jogi diagnózisok II. : A Covid 19 világjárvány hatásai a jogrendszerre. Budapest, Magyarország : L'Harmattan Kiadó (2022) 491 p. pp. 383-407. , 25 p.

2. Kovács Szitkay Eszter: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés a koronavírus-járvány alatt a digitalizáció tükrében. In: Péter, Felföldi; Ivett, Nagy (szerk.) Impact of the coronavirus epidemic on scientific research conference = A koronavírus-járvány hatása a tudományos kutatásokra : Book of Abstrats. Budapest, Magyarország : Doktoranduszok Országos Szövetsége, Rendészettudományi Osztály (2022) 34-35. , 2 p.

3. Kovács Szitkay Eszter, Lőrincz Viktor Olivér, Pap András László: A pandémia és a strukturális (jog)egyenlőtlenség összefüggéseinek jogi és társadalmi értelmezési keretei In: Gárdos-Orosz, Fruzsina; Lőrincz, Viktor Olivér (szerk.) Jogi diagnózisok: a COVID-19-világjárvány hatásai a jogrendszerre. Budapest, Magyarország : L'Harmattan Kiadó, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Jogtudományi Intézet (2020) 376 p. pp. 129-178. , 50 p.

4. L. Pap Andras, Kovács Szitkay Eszter: Science, identity and the law: Intersecting conceptualization and operationalization of race and ethnicity. SOCIÉTÉS PLURIELLES 5 pp. 3-60. , 58 p. (2023)

5. Pap András László, Kovács Szitkay Eszter: Race, Ethnicity, Biotechnology and the Law: Potentiality and challenges for law enforcement in the digital age. EUROPEAN LAW ENFORCEMENT RESEARCH BULLETIN 2022 : 6 pp. 1-9. , 9 p. (2022)

6. Kovács Szitkay Eszter, Pap András László: Populist Pressures, Policing and the Pandemic. Lessons and Challenges for Police Management EUROPEAN LAW ENFORCEMENT RESEARCH BULLETIN Special Conference Edition : 5 pp. 279-288. , 10 p. (2021)

7. Kovács Szitkay Eszter: A Black Lives Matter mozgalom és a közösségirendészet. MAGYAR RENDÉSZET 21 : 2 pp. 225-237. , 13 p. (2021)

8. Kovács Szitkay Eszter, Lőrincz Viktor Olivér, Pap András László: Pandémia és strukturális (jog)egyenlőtlenség; jogi és társadalmi értelmezési keretek. MTA LAW WORKING PAPERS 7 : 35 pp. 1-33. , 33 p. (2020)

9. Kovács Szitkay Eszter: A 'különleges bánásmód' mint az érdemi igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést elősegítő eszköz. MTA LAW WORKING PAPERS 2025/11.

10. Kovács Szitkay Eszter: Az etnikai adat és a rendészeti munka egyes metszetei. MTA LAW WORKING PAPERS 2025/12.

11. Kovács Szitkay Eszter: Access to Justice – Conceptualization for a Substantive Approach
In: EUROCRIM 2024 Book of Abstracts (2024) pp. 315-316.

12. Eszter Kovács Szitkay: 'Connecting Compliance and Access to Justice Theories – a Hungarian Perspective' In: EUROCRIM 2023 Book of Abstracts : The Renaissance of European Criminology, Firenze, Olaszország (2023) p. 90

13. Kovács Szitkay Eszter: Digital Justice and Vulnerability Under COVID--19-pandemic in Hungary In: EUROCRIM 2022 Book of Abstracts (2022) p. 875

14. Kovács Szitkay Eszter: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés koncepciója az elméletben és a gyakorlatban: szemelvények egy kutatás eredményeiből In: Baráth, Noémi; Mezei, József (szerk.) RENDÉSZET-TUDOMÁNY-AKTUALITÁSOK - 2022 A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével Absztrakt kötet Budapest, Magyarország : Doktoranduszok Országos Szövetsége Rendészettudományi Osztály (2022) 5-6. , 2 p.

7. A doktori értekezés benyújtója szakmai-tudományos életrajza

Kovács Szitkay Eszter Pécsen végezte általános és középiskolai tanulmányait, majd egyetemi alma matere a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara volt, ahol 2017-ben szerezte meg jogász diplomáját. Az egyetemi évek alatt több tanszék, így a Polgári Jogi Tanszék, illetve a Kriminológiai és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék demonstrátora, illetve több tudományos diákkör tagja is volt. A 2015-ös Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készített, „A joghallgatók szexuális viktimizációja” címet viselő dolgozata a Belügyminisztérium Különdíjában részesült, majd 2016-ban az Országos Kriminológiai Intézet gyakornoka volt. Ügyvédjelölti munkáját követően 2019-ben kezdte meg doktori tanulmányait. A doktoranduszi közéletéhez kapcsolódóan a Rendészettudományi Doktori Iskola hallgatói képviselője, valamint a Doktoranduszok Országos Szövetsége Rendészettudományi Osztályának titkára is volt. A doktori képzés alatt számos doktorandusz konferencián vett részt, valamint a szakmai programok mellett a különböző jótekonysági projekteken is szerepet vállalt. 2020-ban tudományos segédmunkatársként kezdett dolgozni a (jelenlegi nevén) ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézetében. Számos kutatásban vett és vesz részt résztvevő kutatóként, így különösen OTKA kutatásokban az etnicitás jogi operacionalizálása, a mesterséges intelligencia jogi szabályozása és a történeti alkotmány körében, csak úgy, mint nemzetközi kutatásban is, mint az EU-s Horizon program INSPIRE kutatásában, amely marginalizált csoportok részvételiségét művészeti módszerek mentén vizsgáló kutatás. E kutatások közül kettőben kutatási asszisztensként is dolgozott. 2022-ben short-term visiting scholar volt a Columbia-n, illetve előadást tartott a New York Egyetemen „Radicalization & Religion: The case of Hungary” címmel (ez utóbbiakat Pap András Lászlóval és Hungler Sárával közösen). Számos hazai és nemzetközi konferencián vett részt, a külföldiek közül Rómában, Vilniusban, Malagában, Firenzében, Bukarestben, Athénban, (online Wrocław, New York) kiemelten az Európai Kriminológiai Társaság, a CEPOL, az ICON, valamint az Association for the Study of Nationalities konferenciáin. Magyar és angol nyelvű publikációi jelentek meg hazai és külföldi folyóiratokban, tanulmánykötetben, három tanulmánykötet szerkesztője, valamint Q1-es tanulmánya (közös Oross Dániellel és Kiss Alexandrával) a Politics and Governance-ben jelent meg 2026-ban a részvételiség intézményeinek vizsgálatáról. Mindezek mellett a Q2-es besorolású Acta Juridica Hungarica – The Hungarian Journal of Legal Studies, illetve az IRECL Working Paper Series szerkesztője. 2025-ben nyerte el az EKÖP kutatási ösztöndíjat.

